

CÁCH TIẾP CẬN RỦI RO TRONG KIỂM TOÁN TÀI CHÍNH DO KIỂM TOÁN ĐỘC LẬP

VIỆT NAM THỰC HIỆN: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Nguyễn Thị Mỹ*

Ngày nhận: 6/9/2014

Ngày nhận bản sửa: 6/11/2014

Ngày duyệt đăng: 8/12/2014

Tóm tắt:

Trong lĩnh vực kiểm toán tài chính có rất nhiều cách tiếp cận theo quá trình phát triển nền kinh tế và sự hội nhập: cách tiếp cận hệ thống, cách tiếp cận rủi ro kinh doanh... Trên thế giới, với cách tiếp cận rủi ro kinh doanh của khách hàng trong kiểm toán tài chính đã được nghiên cứu và ứng dụng từ những năm 1990. Tại Việt Nam, từ năm 2012, Bộ Tài chính ban hành hệ thống chuẩn mực kiểm toán mới cũng đã định hướng cách tiếp cận rủi ro trong kiểm toán tài chính. Tuy nhiên, việc ứng dụng cách tiếp cận rủi ro trong kiểm toán tài chính do kiểm toán độc lập Việt Nam thực hiện còn rất nhiều vấn đề cần nghiên cứu và hoàn thiện. Để nhằm nâng cao chất lượng kiểm toán từ đó đáp ứng yêu cầu thực tiễn và hội nhập, tác giả tổng hợp các nội dung cơ bản cần thực hiện trong kiểm toán tài chính theo cách tiếp cận rủi ro.

Từ khóa: Cách tiếp cận rủi ro, kiểm toán tài chính, kiểm toán độc lập

The risk-based audit approach in financial statement audit implemented by the independent auditor of Vietnam: Current situation and solutions

Abstract:

There have been many approaches in the field of financial statement audit along with the process of economic development and integration: the systematic approach, the risk-based audit approach, etc. Worldwide, the risk-based audit approach in the financial statement audit has been studied and applied since 1990s. In Vietnam, in 2012, the Ministry of Finance issued new Vietnam auditing standards and this has guided the risk-based audit approach in the financial statement audit. However, applying the risk-based audit approach in the financial statement audit, implemented by the independent auditor of Vietnam has been associated with many issues that need to be investigated and improved. In order to improve the quality of auditing to meet the requirements of the practice and integration, the authors synthesized the basic issues that need to be addressed in the financial statement audit, following the risk-based audit approach.

Keywords: The risk-based audit approach, Audit of financial statements, Independent audit

1. Đặt vấn đề

Các cách tiếp cận kiểm toán trong kiểm toán tài chính bao gồm cách tiếp cận kiểm toán trên cơ sở hệ thống và cách tiếp cận kiểm toán trên cơ sở các rủi ro. Kiểm toán dựa trên cơ sở hệ thống chủ yếu thiên

về hệ thống kiểm soát nội bộ và xây dựng chương trình kiểm toán theo hướng hệ thống, dần trải dẫn đến những hạn chế trong nâng cao chất lượng kiểm toán tài chính. Bà Susan Fraser, quản lý dự án cấp cao tại Ủy ban Chuẩn mực Kiểm toán và dịch vụ

đảm bảo (AUASB), cho rằng cách tiếp cận kiểm toán dựa trên cơ sở rủi ro giúp cho kiểm toán viên thường tập trung công sức để phân tích các thương vụ và quản lý rủi ro của khách hàng.

Bộ Tài chính (2012) đã ban hành hệ thống chuẩn mực kiểm toán mới đối với kiểm toán độc lập, trong đó luôn định hướng kiểm toán tài chính theo cách tiếp cận rủi ro và có hiệu lực từ ngày 01/01/2014. Ngoài ra, Hiệp hội kiểm toán viên độc lập (VACPA) khi ban hành chương trình kiểm toán mẫu năm 2010 và đã chỉnh sửa năm 2013 cũng đã định hướng tiếp cận rủi ro trong kiểm toán tài chính do kiểm toán độc lập tiến hành.

Cách tiếp cận kiểm toán theo rủi ro (The Risk-based Audit approach) là cách thức mà theo đó việc xác định, đánh giá và thiết kế các thủ tục để xử lý rủi ro được thực hiện trong suốt quá trình kiểm toán. Theo cách tiếp cận này, việc tìm hiểu khách hàng cũng như đánh giá toàn bộ rủi ro của hợp đồng kiểm toán trong kế hoạch kiểm toán là cơ sở của việc thiết kế các thủ tục kiểm tra cơ bản, kiểm tra kiểm soát để thực hiện trong quá trình kiểm toán. Một số thuật ngữ của cách tiếp cận rủi ro kinh doanh được hiểu cụ thể như sau:

Một là, Rủi ro kinh doanh được hiểu là rủi ro làm ảnh hưởng đến khả năng đạt được mục tiêu của doanh nghiệp. Rủi ro kinh doanh được coi là rủi ro phát sinh từ môi trường bên ngoài của doanh nghiệp bao gồm môi trường vĩ mô và môi trường vi mô;

Hai là, Cách tiếp cận kiểm toán theo rủi ro kinh doanh bao gồm: Sự hiểu biết về khuôn khổ nhận thức về hệ thống tổng thể, một phương pháp chiến lược cho việc đánh giá rủi ro kiểm toán; Sự hiểu biết về khách thể kiểm toán được xem xét nhiều khía cạnh như bản chất của các hoạt động kinh doanh của khách hàng và rủi ro kinh doanh có liên quan, mô hình tổ chức và môi trường bên ngoài.

Công ty trách nhiệm hữu hạn Deloitte Việt Nam (2013), Công ty trách nhiệm hữu hạn Tư vấn tài chính kế toán và kiểm toán AASC (2013), Công ty trách nhiệm hữu hạn Kiểm toán và Tư vấn A&C chi nhánh Hà Nội (2013), Công ty trách nhiệm hữu hạn Ernst & Young Việt Nam (2013) và Công ty trách nhiệm hữu hạn Kiểm toán quốc tế PNT (2013) đã ban hành tài liệu đào tạo và hồ sơ kiểm toán lưu hành nội bộ nhằm hướng dẫn các kiểm toán viên của mình thực hiện cách tiếp cận rủi ro trong kiểm toán tài chính.

Để tìm hiểu thực tế cách tiếp cận rủi ro trong

kiểm toán tài chính do các kiểm toán độc lập thực hiện ở Việt Nam, bài báo này tiến hành nghiên cứu cụ thể các bước công việc kiểm toán thông qua các hồ sơ kiểm toán tại các công ty kiểm toán độc lập đã đề cập ở trên. Ngoài ra, tác giả bài báo cũng tiến hành phỏng vấn trực tiếp 10 kiểm toán viên và gửi phiếu điều tra tới 50 kiểm toán viên của 10 công ty kiểm toán thuộc 2 nhóm: 05 công ty thuộc nhóm công ty kiểm toán là thành viên hãng quốc tế và 05 công ty thuộc nhóm công ty kiểm toán còn lại. Trong tổng số 50 phiếu điều tra khảo sát đã gửi đi, tác giả đã thu về được 35 phiếu đạt yêu cầu để phục vụ nghiên cứu này.

2. Thực trạng về cách tiếp cận kiểm toán trong kiểm toán tài chính do kiểm toán độc lập Việt Nam thực hiện hiện nay

Hiện nay, cách tiếp cận kiểm toán dựa vào rủi ro được hầu hết các công ty kiểm toán Việt Nam sử dụng trong việc thực hiện hoạt động nghề nghiệp của mình. Cụ thể qui trình kiểm toán được thực hiện tại các công ty kiểm toán BIG FOUR và một số công ty kiểm toán là thành viên của các hãng kiểm toán quốc tế (AASC - Thành viên của hãng HLB, A&C – thành viên hãng Baker Tilly Internationnal...) như sau:

Bước 1 - Trong giai đoạn tiền kế hoạch: Kiểm toán viên xem sơ bộ về hoạt động kinh doanh của khách hàng và hoạt động kiểm soát nội bộ từ đó giúp cho kiểm toán viên hiểu biết sơ bộ về tình hình kinh doanh của khách hàng và xác định các rủi ro tiềm tàng.

Bước 2 - Trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán: Các kiểm toán viên tiến hành các nội dung cụ thể sau: Đạt được sự hiểu biết về quy trình rủi ro của ban quản lý; Phát triển sự hiểu biết này về hoạt động kinh doanh và đánh giá rủi ro kinh doanh; Phát triển một chiều hướng kỳ vọng về những kết quả tài chính và phi tài chính của đơn vị và đánh giá rủi ro kinh doanh; Đánh giá chất lượng của hệ thống kiểm soát được thiết kế để làm giảm bớt rủi ro kinh doanh của đơn vị; Xác định những rủi ro tiềm tàng của sai phạm tài khoản (rủi ro số dư) liên quan đến rủi ro kinh doanh và rủi ro kiểm toán; Xem xét đến việc duy trì rủi ro kiểm toán và thực hiện thủ tục kiểm toán thêm.

Bước 3 - Trong giai đoạn thực hiện kế hoạch: Kiểm toán viên thực hiện các thử nghiệm kiểm soát và thử nghiệm cơ bản nhằm thu thập các bằng chứng kiểm toán đầy đủ và thích hợp; Đánh giá các sai phạm phát hiện và xem xét lại báo cáo tài chính.

Bước 4 - Trong giai đoạn kết thúc kiểm toán: Kiểm toán viên thu thập các giải trình nhà quản lý, các bằng chứng về sự kiện phát sinh sau ngày khóa sổ; tổng hợp các ghi chép và lập báo cáo kiểm toán trên sở trao đổi và thảo luận với khách hàng.

Ngoài ra, quy trình đánh giá rủi ro trong kiểm toán báo cáo tài chính tại một số công ty kiểm toán là thành viên hãng kiểm toán lớn như Công ty trách nhiệm hữu hạn Pricewaterhouse Coopers, Công ty trách nhiệm hữu hạn KPMG Việt Nam, Công ty trách nhiệm hữu hạn Ernst & Young Việt Nam, Công ty trách nhiệm hữu hạn Grant Thornton Việt Nam, Công ty trách nhiệm hữu hạn Deloitte Việt Nam còn được hỗ trợ bởi phần mềm kiểm toán. Đây là công cụ hỗ trợ rất hữu ích, giảm thiểu thời gian kiểm toán và nâng cao chất lượng kiểm toán của các công ty kiểm toán.

Một số công ty kiểm toán quy mô nhỏ (dưới 10 người có chứng chỉ kiểm toán viên - CPA) lựa chọn thực hiện kiểm toán theo hướng dẫn của hiệp hội nghề nghiệp (Công ty trách nhiệm hữu hạn Kiểm toán quốc tế PNT, Công ty trách nhiệm hữu hạn dịch vụ tư vấn tài chính kế toán và kiểm toán Nam Việt...).

Quy trình kiểm toán báo cáo tài chính thực hiện theo theo hướng dẫn của Hiệp hội Kiểm toán viên hành nghề Việt Nam (2010) gồm 03 giai đoạn:

(1) **Lập kế hoạch kiểm toán:** Bao gồm việc xem xét khả năng chấp nhận kiểm toán, thu thập thông tin khái quát về báo cáo tài chính, đánh giá trọng

yếu và rủi ro kiểm toán, đánh giá hoạt động của hệ thống kiểm soát nội bộ và thiết kế chương trình kiểm toán cụ thể với từng khoản mục và chu trình kiểm toán;

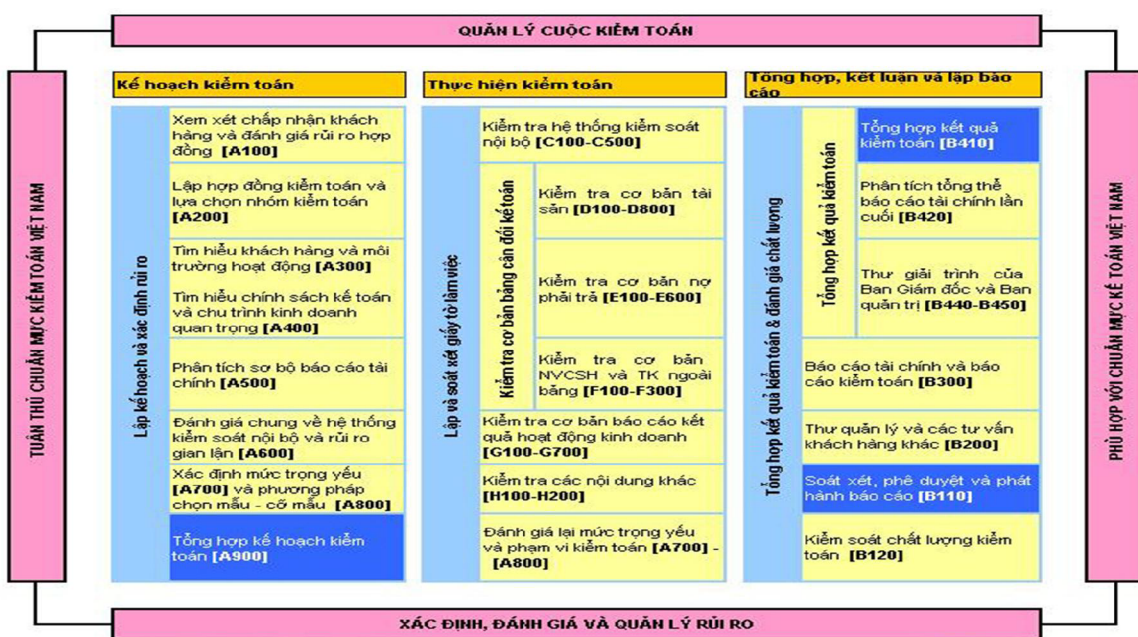
(2) **Thực hiện kiểm toán:** Bao gồm việc thực hiện các thử nghiệm kiểm toán (thử nghiệm kiểm soát và thử nghiệm cơ bản) nhằm thu thập bằng chứng kiểm toán đối với kiểm toán báo cáo tài chính;

(3) **Tổng hợp, kết luận và lập báo cáo:** Bao gồm việc tổng hợp các nội dung kiểm toán và các ý kiến kết luận của các thành viên để lập báo cáo kiểm toán dự thảo, thu thập các giải trình của nhà quản lý khách thể kiểm toán, phát hành báo cáo kiểm toán về báo cáo tài chính đồng thời theo dõi các sự kiện xảy ra sau ngày ký báo cáo kiểm toán.

Kể từ khi cách tiếp cận kiểm toán theo rủi ro ra đời, có rất nhiều các công ty đã áp dụng cách thức này và đồng thời mở ra một hướng tiếp cận kiểm toán mới cho các công ty kiểm toán Việt Nam. Bắt đầu từ các công ty lớn, đến các công ty nhỏ, việc áp dụng cách tiếp cận này đã trở nên phổ biến hơn. Ví dụ, theo như công ty Mazars Việt Nam, cách tiếp cận này đã giúp kiểm toán viên có cái nhìn rộng hơn về báo cáo tài chính, đánh giá được khu vực gây ra rủi ro, từ đây kiểm toán viên sẽ đánh giá được rủi ro kinh doanh từ ban lãnh đạo và đưa ra được kết luận xác thực nhất về tình hình khách hàng hiện nay.

Tuy nhiên, vì đây là những năm đầu thực hiện theo hướng tiếp cận trên, các công ty kiểm toán độc lập Việt Nam còn rất nhiều hạn chế và bản thân

Hình 1: Quy trình kiểm toán báo cáo tài chính do kiểm toán độc lập tiến hành

Nguồn: Chương trình kiểm toán mẫu (2010)

kiểm toán viên chưa hiểu biết rõ ràng, đầy đủ về thực hiện qui trình kiểm toán theo hướng tiếp cận rủi ro. Thêm nữa, Bộ Tài chính, Hiệp hội nghề nghiệp cũng chưa có những văn bản hướng dẫn và tập huấn cụ thể về các bước trong qui trình kiểm toán tài chính theo cách tiếp cận kiểm toán hướng theo rủi ro. Qua quá trình khảo sát thực tế tại các công ty kiểm toán, Tác giả bài báo nhận thấy một số hạn chế trong việc vận dụng cách tiếp cận trên tại các công ty kiểm toán độc lập Việt Nam như sau:

Thứ nhất, chỉ có 17/45 kiểm toán viên (4/5 công ty là thành viên của hãng quốc tế và 2/5 công ty thuộc nhóm công ty còn lại) nắm rõ về qui trình tiến hành kiểm toán theo cách tiếp cận rủi ro và số còn lại chưa hiểu biết rõ ràng, đầy đủ và đúng đắn về qui trình kiểm toán theo cách tiếp cận rủi ro;

Thứ hai, 42/45 kiểm toán viên (5/5 công ty là thành viên của hãng quốc tế và 3/5 công ty thuộc nhóm công ty còn lại) có thể xác định và đánh giá tốt các rủi ro kinh doanh của khách hàng và những ảnh hưởng nếu có của nó tới báo cáo tài chính để xác định những sai sót trọng yếu trên báo cáo tài chính có thể xảy ra trong khâu tiền kế hoạch và lập kế hoạch. Tuy nhiên, 34/45 kiểm toán viên (2/5 công ty là thành viên của hãng quốc tế và 4/5 công ty thuộc nhóm công ty còn lại) khi thực hiện cụ thể tại khách hàng thường chưa ghi chép đầy đủ liên quan đến tổng hợp, đánh giá, phản ứng rủi ro và kết luận trên các nội dung, lĩnh vực rủi ro đã đánh giá chưa đầy đủ. Ngoài ra, các công ty kiểm toán chưa tổng hợp về các rủi ro cho từng bộ phận (hoạt động) theo những thang điểm xây dựng, chưa tổng hợp rủi ro trên tổng thể báo cáo tài chính với những thang điểm hợp lý (qua khảo sát 100% hồ sơ kiểm toán).

Ngoài ra, 32/45 kiểm toán viên (2/5 công ty là thành viên của hãng quốc tế và 3/5 công ty thuộc nhóm công ty còn lại) chưa xác định mức độ tin tưởng vào các kết quả kiểm tra liên quan đến các rủi ro đã đánh giá. Đồng thời, các kiểm toán viên chưa kết luận rõ ràng về tính đầy đủ và thích hợp của những bằng chứng kiểm toán thu thập liên quan đến các rủi ro đã đánh giá ở khâu lập kế hoạch.

3. Giải pháp nhằm hoàn thiện cách tiếp cận theo hướng rủi ro trong kiểm toán tài chính do kiểm toán độc lập tiến hành

Từ những hạn chế nêu trên, nhằm giúp các công ty kiểm toán độc lập Việt Nam và các kiểm toán viên có sự hiểu biết đầy đủ về qui trình các bước, các nội dung cần thực hiện trong kiểm toán tài chính dựa trên cách tiếp cận theo hướng rủi ro. Đồng thời,

thông qua việc mô tả cụ thể các bước trong qui trình kiểm toán với cách tiếp cận rủi ro, Tác giả cũng đề xuất cách ghi chép về đánh giá rủi ro theo từng hoạt động (bộ phận) và tổng hợp rủi ro của hoạt động (bộ phận) đến báo cáo tài chính ở Bước 2 của qui trình. Thêm nữa, trong Bước 3, 4 của qui trình, cũng nêu rõ việc các kiểm toán viên cần phải xác định mức độ tin cậy, đầy đủ của kết quả kiểm tra và bằng chứng kiểm toán đã thu thập với các rủi ro đã xác định. Nhằm nâng cao chất lượng kiểm toán tài chính đối với kiểm toán độc lập, bài báo tổng hợp các nội dung cần thực hiện khi kiểm toán tài chính theo hướng tiếp cận rủi ro với các bước cụ thể như sau:

Bước 1: Công ty kiểm toán và các kiểm toán viên cần có sự hiểu biết đầy đủ về rủi ro kinh doanh của khách hàng

Để xác định rủi ro có liên quan đến việc kiểm toán tài chính, kiểm toán viên cần phải có được một sự hiểu biết thích hợp đối với khách hàng và môi trường (bao gồm cả kiểm soát nội bộ) mà nó hoạt động. Trình độ chuyên môn và óc phán đoán của một kiểm toán viên có kinh nghiệm được sử dụng trong việc tập trung vào những thông tin cụ thể nào cần được thực hiện thông qua quá trình này. Sử dụng kinh nghiệm đó, kiểm toán viên giảm đi những thông tin không cần thiết hoặc quá tải thông tin, bằng cách chỉ lấy những thông tin liên quan trực tiếp đến quá trình kiểm toán báo cáo tài chính. Khuôn khổ kiểm soát giúp kiểm toán viên tập trung vào những hiểu biết thích đáng bằng cách chia kiểm soát nội bộ của đơn vị thành năm thành phần: Môi trường kiểm soát: văn hóa kiểm soát của khách hàng và tác động của nó; Quá trình đánh giá rủi ro của khách hàng: khách hàng xác định như thế nào, đánh giá và phản ứng với rủi ro kinh doanh riêng của mình; Hệ thống thông tin liên quan đến báo cáo tài chính: các hệ thống liên quan đến việc bắt giữ các giao dịch quan trọng, các sự kiện, điều kiện hoặc ước tính kế toán, các thủ tục liên quan đến các nghiệp vụ không chuẩn, đối chiếu các tiêu số với số cái chung, nhập dữ liệu của các giao dịch, và báo cáo trong báo cáo tài chính; Hoạt động kiểm soát liên quan đến kiểm toán; Giám sát hoạt động kiểm soát: các hoạt động khách hàng sử dụng để giám sát các hoạt động kiểm soát báo cáo tài chính và hoạt động như thế nào để giải quyết bất kỳ sự thiếu hụt nào được xác định.

Bước 2: Xác định và đánh giá rủi ro kinh doanh và những rủi ro ảnh hưởng tới báo cáo tài chính

Sự hiểu biết của kiểm toán viên về báo cáo tài

chính cho phép kiểm toán viên xác định những rủi ro kinh doanh có khả năng ảnh hưởng đến báo cáo tài chính tổng thể hoặc các giao dịch cá nhân, số dư tài khoản và các thuyết minh bên trong nó (ở mức độ xác định). Bản chất của rủi ro cũng sẽ quyết định làm thế nào kiểm toán viên thiết kế chương trình công tác kiểm toán. Đánh giá rủi ro ban đầu được thực hiện ở giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán, nó được đánh giá lại và sửa đổi nếu những rủi ro mới được xác định trong quá trình kiểm toán. Phân loại rủi ro chia ra là bình thường hoặc hơn bình thường (rủi ro đáng kể). Rủi ro bình thường là một rủi ro có khả năng xảy ra, trong khi rủi ro đáng kể là rủi ro có thể xảy ra. Với bản chất của rủi ro đáng kể, yêu cầu kiểm toán viên thiết kế các thủ tục cụ thể / phù hợp để giải quyết chúng (một chương trình kiểm toán tiêu chuẩn thường không thích hợp). Đánh giá rủi ro để xác định bản chất, thời gian và mức độ của các thủ tục kiểm toán để đáp ứng với rủi ro được xác định thích hợp - quy luật chung là lớn hơn mức độ rủi ro, thuyết phục hơn các bằng chứng cần thiết để làm giảm tiềm năng của nó đến một mức độ chấp nhận được. Do đó, quan trọng là đánh giá đúng rủi ro để tiết kiệm thời gian kiểm toán và nỗ lực một cách hiệu quả trong việc kiểm tra rủi ro đáng kể.

Bước 3: Phản ứng với những rủi ro được xác định

Để ứng phó với rủi ro và những ảnh hưởng của chúng tới báo cáo tài chính, đòi hỏi kiểm toán viên phải có được đầy đủ bằng chứng kiểm toán thích hợp về đánh giá rủi ro sai phạm trọng yếu thông qua việc thiết kế và thực hiện các phản ứng thích hợp

với rủi ro. Kiểm toán viên cần phải liên hệ từng loại rủi ro được xác định và ảnh hưởng của nó đến báo cáo tài chính và lên kế hoạch để đạt được đầy đủ bằng chứng kiểm toán thích hợp làm cơ sở đưa ra ý kiến cho kiểm toán viên. Những kiểm toán viên có kinh nghiệm sẽ phản ứng lại những rủi ro được đánh giá dựa vào những điều sau đây: Hiệu quả của việc xác định rủi ro có thể có trên báo cáo tài chính; Mức độ ảnh hưởng của rủi ro đối với từng loại giao dịch, số dư tài khoản và việc công bố thông tin; Kết quả kiểm tra về việc đáp ứng những mục tiêu dự kiến.

Đặc biệt, xây dựng chương trình kiểm toán để giải quyết các rủi ro được xác định bao gồm: Xác định mục tiêu, xác định xem có cần thiết sử dụng các chuyên gia không; Xác định xem những bằng chứng ở những cuộc kiểm toán trước đây (nếu có) có thể sử dụng được không?; Xác định những người kiểm soát có liên quan để kiểm tra, xác định cụ thể những loại thử nghiệm cho những bộ phận có rủi ro bình thường và những bộ phận có rủi ro đáng kể - tức là có thể chỉ kiểm tra nội dung hoặc kết hợp giữa kiểm tra nội dung và kiểm soát; Xác định mức độ tin tưởng vào kết quả kiểm tra; Quy định cụ thể về thủ tục kiểm toán cần được bổ sung sau khi kiểm tra vấn đề trong các bước thiết kế chương trình kiểm toán để ứng phó với những rủi ro bình thường, điều quan trọng là kết quả của kiểm soát chỉ được sử dụng khi nội dung công việc của kiểm toán viên phụ thuộc vào kết quả kiểm soát hoặc thừa nhận hiệu quả hoạt động của việc kiểm soát hoặc kiểm toán viên chưa có đủ bằng chứng kiểm toán thích hợp; Trong những lĩnh vực có rủi ro cao, kiểm toán viên phải có quy trình cụ thể để phản ứng với những rủi ro, có thể bao

Bảng 1: BẢNG ĐÁNH GIÁ RỦI RO

Bộ phận (hoạt động).....

Rủi ro	Điểm cho mức độ ảnh hưởng	Điểm cho khả năng xảy ra

(Nguồn: Tác giả tổng hợp)

Bảng 2: BẢNG TỔNG HỢP RỦI RO

TT	Bộ phận (hoạt động)		Tổng điểm rủi ro
	Rủi ro ảnh hưởng	
...			

(Nguồn: Tác giả tổng hợp)

gồm kiểm tra chi tiết và thủ tục phân tích; Cuối cùng, bất kể việc đánh giá rủi ro như thế nào thì tất cả tài liệu của các giao dịch, số dư tài khoản đòi hỏi 1 mức độ thử nghiệm được thực hiện.

Bước 4: Kết luận trên lĩnh vực rủi ro

Sau khi thủ tục kiểm toán đã được thực hiện để đánh giá những rủi ro, kiểm toán viên cần phải đánh giá các bằng chứng thu được để xác định xem việc đánh giá rủi ro ban đầu có phù hợp và liệu có đảm bảo hợp lý rằng sai phạm trọng yếu không tồn tại. Bằng chứng kiểm toán phải thuyết phục, có tính khẳng định cho mỗi báo cáo tài chính, nếu không thủ tục kiểm toán đó phải được thực hiện để có được bằng chứng như vậy. Nếu bằng chứng kiểm toán là không thể có được, kiểm toán viên từ chối trách nhiệm kiểm toán đầy đủ hoặc đưa ra ý kiến từ chối trong báo cáo kiểm toán là cần thiết. Khi các bằng chứng kiểm toán thích hợp đã được thu thập đầy đủ, các kiểm toán viên có thể kết luận về rủi ro sai phạm trọng yếu đến báo cáo tài chính toàn thể.

Cách tiếp cận kiểm toán dựa trên rủi ro cung cấp cho kiểm toán viên với một cách tiếp cận để thực hiện việc kiểm toán một cách hiệu quả nhất có thể, có lợi cho cả nhóm kiểm toán và cả khách hàng.

Tài liệu tham khảo

Bộ Tài chính (2012), Thông tư số 214/2012/TT-BTC, về việc ban hành hệ thống chuẩn mực kiểm toán Việt Nam, ban hành ngày 06 tháng 12 năm 2012.

Công ty trách nhiệm hữu hạn Deloitte Việt Nam (2013), *Tài liệu đào tạo và Hồ sơ kiểm toán lưu hành nội bộ*, Hà Nội.

Công ty trách nhiệm hữu hạn Tư vấn tài chính kế toán và kiểm toán AASC (2013), *Tài liệu đào tạo và Hồ sơ kiểm toán lưu hành nội bộ*, Hà Nội.

Công ty trách nhiệm hữu hạn Kiểm toán và Tư vấn A&C chi nhánh Hà Nội (2013), *Tài liệu đào tạo và Hồ sơ kiểm toán lưu hành nội bộ*, Hà Nội.

Công ty trách nhiệm hữu hạn Ernst & Young Việt Nam (2013), *Tài liệu đào tạo và Hồ sơ kiểm toán lưu hành nội bộ*, Hà Nội.

Công ty trách nhiệm hữu hạn Kiểm toán quốc tế PNT (2013), *Tài liệu đào tạo và Hồ sơ kiểm toán lưu hành nội bộ*, Hà Nội.

Chương trình kiểm toán mẫu (2010), truy cập lần cuối ngày 10 tháng 12 năm 2010 từ <<http://www.vacpa.org.vn/index.php>>

Thông tin tác giả:

***Nguyễn Thị Mỹ, Tiến sỹ**

- *Tổ chức tác giả công tác: Viện Kế toán - Kiểm toán, Trường Đại học Kinh tế quốc dân*

- *Lĩnh vực nghiên cứu: Kế toán, Kiểm toán*

- *Một số tạp chí đã đăng tải công trình nghiên cứu: Tạp chí Kinh tế và Phát triển, Tạp chí Nghiên cứu khoa học kiểm toán, Tạp chí Thương mại*

- *Địa chỉ liên hệ: Địa chỉ Email: mynt1975@gmail.com*

4. Kết luận

Cách tiếp cận kiểm toán đóng một vai trò quan trọng trong cuộc kiểm toán. Việc phán đoán của kiểm toán viên cũng như hiệu quả của các thủ tục kiểm toán phụ thuộc rất nhiều vào phương pháp tiếp cận cuộc kiểm toán. Cách tiếp cận rủi ro trong kiểm toán tài chính hướng tới đánh giá những rủi ro sai sót trọng yếu trên báo cáo tài chính. Khi đó, kiểm toán viên phải đánh giá được các sai phạm trọng yếu ảnh hưởng lên báo cáo tài chính và là căn cứ quan trọng để kiểm toán viên đưa ra những kết luận về tình hình hoạt động tài chính của khách hàng được thể hiện trên báo cáo tài chính của họ.

Thông qua việc hoàn thiện cách tiếp cận rủi ro trong kiểm toán tài chính sẽ giúp cho chất lượng kiểm toán tài chính do kiểm toán độc lập Việt Nam thực hiện nâng cao nhằm đáp ứng nhu cầu của xã hội và những người quan tâm, đồng thời giúp cho kiểm toán viên và công ty kiểm toán giảm thiểu trách nhiệm pháp lý. Thêm nữa, với việc hoàn thiện trên sẽ giúp cho công ty kiểm toán tiết kiệm được nguồn lực kiểm toán, nâng cao khả năng cạnh tranh về dịch vụ kiểm toán đối với khách hàng, từ đó nâng cao giá trị của kiểm toán. □